

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	G.E. van Smeden	Datum	5 maart 2024
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	12175639
E-mail	gerlinde.van.smeden@utrecht.nl	Onderwerp	Ontwikkelingen en maatregelen jeugd 2024
Bijlage(n)	-	Beleidsveld	Jeugd en Jeugdzorg

Geachte leden van de raad,

Onze ambitie is dat iedereen in Utrecht gezond, prettig en zelfstandig kan wonen en leven. Wanneer dat even niet vanzelfsprekend is, is er goede zorg en ondersteuning beschikbaar. We houden vast aan deze ambitie, maar bevinden ons, zoals eerder met u gedeeld, in een veranderde context. In de [raadsbrief](#) van 21 februari 2023 brachten we u op de hoogte van de financiële ontwikkeling op de uitvoering van de Jeugdwet. Gemeenten zullen in de komende jaren veel minder geld krijgen voor het uitvoeren van de Jeugdwet, terwijl het beroep op jeugdhulp de afgelopen jaren juist is toegenomen. In de brief kondigden we aan, te starten met een taskforce jeugd waarin we maatregelen om te komen tot besparingen uitwerken. In de [raadsbrief](#) van 10 oktober hebben we u onder andere geïnformeerd over de impact van de Hervormingsagenda en de toenmalige stand van de taskforce jeugd. In de [raadsbrief](#) van 21 december 2023 hebben we een bredere stand van zaken gegeven over hervormingen in het sociaal domein inclusief de kortetermijnmaatregelen in het jeugddomein. Deze laatste twee zijn geagendeerd voor de raadscommissie op 7 maart 2024.

In deze brief gaan we specifiek in op de maatregelen die we in 2024 ontwikkelen en implementeren. Opnieuw geven we daarbij aan dat de resultaten van deze maatregelen zich niet volledig laten voorspellen. Dit geldt zowel voor de financiële opbrengst, als voor de impact op inwoners en professionals.

Ruimte creëren voor doorontwikkeling

Gezien de tekorten die we verwachten, zeker vanaf 2026, is het nodig om toe te werken naar een financieel houdbaar stelsel. Binnen de bestaande context van het nemen van maatregelen om naar een houdbaar jeugdstelsel te komen zijn de begrotingen van KOOS Utrecht en Spoor030 (de organisaties voor aanvullende jeugdhulp) voor 5% gekenmerkt als transformatie budget ten behoeve van jeugdigen met een ondersteuningsvraag. Door de begrotingen voor 95% beschikbaar te stellen, sorteren we voor op een kleiner wordend financieel kader in de komende jaren. Het transformatie budget gaan we inzetten voor het in gang zetten van bovenstaande lijn.

Dit kan mogelijk impact hebben op het werk van professionals, ook in het onderwijs, op de voorschool en in de opvang. Tevens kan het voelbaar zijn voor jeugdigen en gezinnen, omdat het

minder vanzelfsprekend wordt dat bij bepaalde ondersteuningsvragen (aanvullende) jeugdhulp wordt ingezet. We kijken scherper of een vraag past binnen de Jeugdwet en valt onder de verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht of eigenlijk thuishoort in een ander kader.

Maatregelen

In 2024 zetten we, samen met partners in de stad, in op de ontwikkeling en implementatie van verschillende maatregelen. We hebben u eerder geïnformeerd over maatregelen zoals het oplossen van enkelvoudige opvoedvragen in de sociale basis en het ontwikkelen van collectief en groepsgericht aanbod voor jeugdigen. Daarnaast zijn maatregelen uitgewerkt met betrekking tot collectieve specialistische begeleiding op scholen, complexe scheidingen en vervoer, en is deels met de uitvoering van deze maatregelen gestart.

Naast deze inzet is er meer nodig. Hieronder schetsen wij andere ontwikkelingen waarop reeds (ook deels vanuit de taskforce jeugd) werd ingezet, maar die we in 2024 willen door ontwikkelen. Het gaat hierbij om maatregelen waarbij we de grenzen van de Jeugdwet en ons beleid nadrukkelijker toepassen dan we tot nu toe deden. Er zijn kansen vanuit de praktijk, zowel vanuit de inhoud als vanuit financieel oogpunt. Jonge kinderen met een ontwikkelingsachterstand verdienen vanuit ongelijk investeren voor gelijke kansen opvang en ondersteuning in de eigen wijk. Door met partners te onderzoeken welke mogelijkheden hiervoor zijn, kunnen we deze reeds ingezette beweging versnellen.

1. (Jonge) kind niet uit de context

Al langere tijd zien we een toename van hulpvragen van jonge kinderen en hun ouders. Dit zien we terug in de spreekkamer van de Jeugdgezondheidszorg, horen we van kinderopvangorganisaties en voorschoolse educatie partijen, uit zich in een groter beroep op het speciaal onderwijs en een stijgende vraag naar dagbehandeling- of dagbestedingsplekken (via KOOS Utrecht en Spoor030).

Met de Kernpartneraanpak VE (samenwerking van voorschoolse educatie partijen (VE), Jeugdgezondheidszorg, buurtteams jeugd en gezin, samenwerkingsverband primair onderwijs en aanvullende jeugdhulp) is het afgelopen anderhalf jaar inzet gepleegd om bovengenoemde ontwikkelingen zo goed mogelijk op te vangen en te keren. Voor een deel van de kinderen lukt het om met elkaar passende oplossingen te vinden. Deze kinderen kunnen meedoen doordat we kinderopvang 'plus' groepen hebben opgestart en door extra ondersteuning die wordt ingezet in de kinderopvang. Ook zetten sommige partners hun personeel gericht in, in wijken waar de problematiek groter is. Echter, hiermee slagen we er nog niet in alle kinderen die dit betreft een passend alternatief in de eigen omgeving te bieden.

We willen in 2024 versnellen door een deel van het bestaande budget voor de aanvullende jeugdhulp anders aan te wenden om ervoor te zorgen dat meer kinderen op hun plek (in de wijk) kunnen blijven. Hiervoor moet aan een aantal randvoorwaarden voldaan worden, onder andere:

- Het verstevigen van de positie van de jeugdgezondheidszorg.
 - Een verbreding van de opdracht aan de VE partijen en de plusopvang.
 - Toevoeging van capaciteit en expertise aan groepen waar dat nodig is.
- Er mag geen sprake zijn van (maatschappelijke) kostenverhoging door afwenteling op regulier onderwijs of opvang.

We werken toe naar een situatie waarin we kunnen inzetten op de volgende uitgangspunten:

- We verwijzen (in principe) geen kinderen naar de dagbehandeling of dagbesteding. In plaats daarvan verstevigen we de plek waar het kind is (kinderopvang, VE of school) met capaciteit en expertise.

Voor een deel van de kinderen blijft een specialistische plek passend, bijvoorbeeld vanwege een lichamelijke of verstandelijke beperking. Voor hen blijft deze zorg beschikbaar.

- We stimuleren (waar mogelijk) de uitstroom richting passend onderwijs uit de dagbehandeling voor kinderen die reeds geplaatst zijn.

Samen met de betrokken partners onderzoeken we wat daarvoor nodig is. We werken momenteel een plan van aanpak uit.

2. Begrenzen reikwijdte Jeugdwet

We zien dat de jeugdhulppartners, vanuit de beste intenties en/of noodzaak, soms inzet plegen die niet onder de Jeugdwet valt of bij de gemeente Utrecht hoort. Er is in die gevallen eigenlijk inzet vanuit een ander wettelijk kader passend (bijvoorbeeld vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, de Wet langdurige zorg of de Zorgverzekeringswet) of financiering door een andere gemeente. Gezien de financiële krapte is het nodig om ons scherper te houden aan onze wettelijke opdracht en onze gemeentelijke verantwoordelijkheid. Het begrenzen van de reikwijdte van de Jeugdwet heeft direct invloed op de instroom van cliënten.

Concreet betekent dit het volgende:

- In gevallen waarin gemeente Utrecht betaalt voor jeugdigen die niet onder verantwoordelijkheid van gemeente Utrecht vallen, kondigen we aan dat wij de financiering stopzetten. We vragen de verantwoordelijke gemeente om de taak ofwel financiering over te nemen. Concreet voorbeeld op dit moment is de inzet die de MBO teams plegen voor studenten die in andere gemeenten woonachtig zijn.
- We starten samen met partners en andere benodigde deskundigen in maart een stedelijk overleg waarin we casuïstiek bespreken waar professionals vragen over stellen ten aanzien van het juiste wettelijk kader.
- Er zijn afspraken gemaakt over gezamenlijke triage door basis- en aanvullende jeugdhulp, bij alle nieuwe vragen die aan het buurtteam jeugd en gezin gesteld worden. Bij deze triage wordt juridische expertise ten aanzien van de Jeugdwet toegevoegd.
- Op basis van de resultaten en inzichten die we langs deze weg opdoen ontwikkelen we nieuwe kaders en richtlijnen voor de professionals. Daarbij houden we oog voor onze leidende principes zoals eenvoud en ruimte voor de professional.

Deze maatregel en de inzet van triage wordt expliciet meegenomen in de uitvraag sociale basis/basiszorg. De lessen die we leren uit de triage kunnen leiden tot een aanpassing van ons beleid en de regelgeving.

Effecten van de maatregelen

We moeten oog houden voor de uitvoerbaarheid van de maatregelen, ze vragen veel van onze partners die reeds te maken hebben met schaarste in personeel. Samen met hen brengen we de effecten in beeld. We verwachten dat er weerstand kan ontstaan, maar we beseffen ook dat dit hoort bij het proces dat we doormaken.

De gevolgen van de twee omschreven maatregelen zijn voelbaar voor inwoners van onze stad. Bijvoorbeeld doordat er andere hulp wordt ingezet dan verwacht. Hierbij zullen we zorgvuldig moeten uitleggen waarom we hulp op een andere manier of op een andere plek vormgeven. Dit doet een extra beroep op onze professionals, die we daarin moeten steunen als gemeente en als politiek. Samen staan we aan de lat om ervoor te zorgen dat jeugdhulp beschikbaar blijft voor wie dat het hardst nodig hebben.

Burgemeester en wethouders

Datum 5 maart 2024
Ons kenmerk 12175639

Uw raad is onlangs geïnformeerd over de huidige financiële situatie van de gemeente. De hierboven benoemde ontwikkeling met betrekking tot het anders aanwenden van bestaand budget voor de aanvullende jeugdhulp is budgetneutraal.

In de komende tijd zullen er echter keuzes gemaakt moeten worden die mogelijk ook van invloed zullen zijn op het financieel- danwel beleidskader van jeugd en daarmee op de beschikbaarheid van voorzieningen voor jeugdigen en gezinnen. Met de voortgangsinformatie over de Hervormingen Sociaal Domein en in de reguliere producten van de begrotingscyclus informeren we uw raad over deze keuzes en leggen die, voor zover relevant, ter besluitvorming aan u voor.

Vervolg

Wij zullen de opbrengsten van de maatregelen monitoren. Begin Q3 informeren we u over de ontwikkelingen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,